

LISA nr 2

Saarde Vallavolikogu

18.11.2020. a määrus nr 27

Eelarvestrateegia 2021-2024

Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-st 37 ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) §-st 20. Eelarvestrateegia koostatakse eelseisva nelja eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegias esitatakse kohaliku omavalitsuse üksuse majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks, eelarvestrateegia koostamisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad näitajad.

Käesolev eelarvestrateegia käsitleb Saarde valla ja tema konsolideerimisgruppi kuuluvate Saarde Kommunaal OÜ ja SA Kilingi-Nõmme Tervise-ja Hoolduskeskus tegevustulusid, tegevuskulusid, investeeringuid ja finantseerimistegevust ning nendest lähtuvaid rahavoogusid. Eelarvestrateegia annab ülevaate omavalitsuse, seotud üksuste finantsseisundist ning võimekusest olemasolevaid kohustusi täita.

Saarde valla eelarve on tekkepõhine ja eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud tekkepõhise eelarve üldpõhimõtetest. Eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud Saarde valla arengukavast aastani 2028.

Ülevaade majanduskeskkonnast

Riigi tasand

Eesti läbib sel aastal ulatuslike majanduslike mõjudega tervishoiukriisi, mille tulemusel väheneb aastane kogutoodang mullusega võrreldes 10%. Koroonakriisi ohjamiseks kehtestatud piirangute eemaldamise järel on majanduse taastumine juba alanud, kuid see on aeganõudev, sest mitmesse sektorisse jõuavad kriisi mõjud hilinemisega.

2021. aastal ulatub oodatav majanduskasv kriisi madalseisust väljumise tõttu ajutiselt 8,5%ni, kuid majanduse kriisieelne maht saavutatakse alles 2022. aasta keskpaigaks. Muu hulgas takistab kiiret taastumist asjaolu, et nii Eesti kui ka maailma majandus oli juba enne koroonakriisi jahtumas.

Kriisi mõjud avalduvad kõige teravamalt tööturul. Erinevalt 2008. aastal alanud suurest finantskriisist, mil tugevaima löögi alla sattus tööstus- ja ehitussektor, on sel korral enim pihta saanud tööjõumahukas teenindussektor.

Töötasu hüvitise lõppedes tööpuudus suureneb, tõustes 2020. aasta lõpuks üle 13%. Suur kohanemine toimub ka palkades – keskmine töötasu väheneb sel aastal 1% ning püsib 2021. aastal peaaegu muutumatuna.

Eesti SKP vähenes esimeses kvartalis aastatagusega võrreldes 0,7% ja kvartalivõrdluses 3,7%. Koroonaviirus mõjutas küll osade harude tulemust, kuid majanduse kesise arengu taga olid siiski peamiselt juba 2019. aastal majanduskasvu aeglustanud tegurid. Majandus oli enne pandeemiat küpses faasis ja vabu töökäsi nappis. Kaubanduspiirangute levik pidurdas eksportiva sektori, eeskätt tööstuse, kasvu ja kliimapoliitika karmistumine takistas mitme tööstusharu arengut. Eriti suure löögi sai Eestis põlevkivienergeetika ja Lääne-Euroopas autotööstus.

2020. aasta majanduslangus on sügav, sest lisaks riigisisestele piirangutele halvab Eestit suur langus välisturgudel. Eesti suur avatus rahvusvahelisele kaubandusele tähendab seda, et ekspordivõimaluste kadumise tõttu jääb märkimisväärne osa lisandväärtusest loomata.

Tarbijahinnaindeks langeb käesoleval aastal seetõttu, et majandusaktiivsus on nõrk. Väiksema nõudluse tõttu on energiahinnad aastatagusest madalamad. Teenuste hulgas kahandab sissetulekute vähenemine üürihindu, aga turismiteenuste hinnakasvu pärsib tarbijate vähene reisimisjulgus.

Järgmistel aastatel vähendab aeglasem palgakasv ja suurem tööpuudus ettevõtete kulururveid. See võimaldab suhteliselt aeglase hinnakasvu tingimustest kasumlikkust taastada.

Tabel 1. Majandusnäitajate prognoos

Nimetus	2019	2020	2021	2022
SKP püsivhindades	4,3	-10,0	8,5	2,3
Tarbijahinnaindeks	2,3	-1,1	0,0	2,1
Töötuse määr	4,5	9,5	8,8	7,3
Hõive	1,3	-4,4	0,7	1,4
Keskmine brutopalk	1407	1393	1395	1478
Keskmise brutopalka kasv	7,5	-1,0	0,1	5,9

Allikas: /Eesti Pank. Rahapoliitika ja Majandus 2/2020/
<https://www.eestipank.ee/publikatsioon/rahapoliitika-ja-majandus/2020/rahapoliitika-ja-majandus-22020>

Omavalitsuse tasand

Omavalitsusüksuse peamiseks ülesandeks on iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes elanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla arengukava.

Saarde valla elanike arv 01.01.2020 seisuga oli 4555 ning 01.01.2019 seisuga 4627. Elanike arvu jätkuv langus pidurdab omavalitsusüksuse tulubaasi kasvu ning üldist arengut. Järgnevate aastate eesmärkideks on olemasolevate teenuste mahu säilitamine, kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning erinevate toetuste maksimaalne kaasamine tegevuste ja investeringute finantseerimiseks. Erilist tähelepanu pööratakse valla varade ja vahendite efektiivsemale kasutamisele ja sellest tulenevatele reorganiseerimistele.

Tulubaasi ülevaade ja prognoos

Tulumaks

Maksumaksjate arv on 2020. aastal võrreldes eelneva aastaga jäänud samale tasemele. Kogu strateegia-perioodil on prognoositud maksumaksjate arvu stabiliseerumine.

Sissetulekute kasvuks prognoosime eelarvestrateegia perioodiks keskmiselt 2,1% aastas. Eesti keskmiseks prognoositule jääb meie sissetulekute kasvu prognoos alla. Kui Eesti keskmine töötasu oli 2020. aasta II kvartalis 1433 eurot, siis Pärnumaa keskmine töötasu oli 1127 eurot.

Maamaks

Saarde vallavolikogu on kehtestanud Saarde valla haldusterritooriumil maamaksumääraks 2,5% maa maksustamishinnast, väljaarvatud haritava maa ja loodusliku rohumaa maamaksumäär, mis on 1,5% maa maksustamishinnast. Saarde vallas on ligi 22,4% pindalast maatükid, mis on kaitsealad, sihtkaitsevööndi maa, püsielupaikade sihtkaitsevööndi maa, piiranguvööndi maa, hoiualade maa. Eelpool nimetatud on kas maamaksust vabastatud või maksustatud 50% maksumääraga.

Tasandus- ja toetusfond ja muud toetused tegevuskuludeks

Tasandusfondist toetuse eraldamise aluseks on arvestusliku keskmise tegevuskulu ja arvestuslike tulude vahe. Vahe kaetakse koefitsiendi k-ga kehtestatud ulatuses. Koefitsiendi suuruseks on 2003. aastast olnud 0,9 ehk tasandatakse 90% arvestuslike tulude ja kulude vahest.

Toetusfond on ettenähtud kohaliku omavalitsuse üksustele hariduskulude toetuseks, huvihariduse toetuseks, toimetulekutoetuste maksmise toetuseks, raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetuseks, matusetoetuseks, asendus- ja järelhooldusteenuse toetuseks, rahvastiku toimingute kulude hüvitamiseks, kohalike teede hoiuks.

Tasandusfondi prognoosimisel on lähtutud rahandusministeeriumi poolt jooksvaks aastaks kehtestatud tasandusfondi arvutamise mudelist. Lisaks sõltub tasandusfondi eraldis riigieelarves tasandusfondi arvatud vahendite kogumahust ning kõikide kohalike omavalitsuste näitajatest. Muude toetuste reale on planeeritud riiklik õpilaskodu toetus, koolipiima ja puuvilja toetus.

Muud põhitegevuse tulud

Kaupade ja teenuste müügitulude prognoosimisel on arvestatud kehtivaid hinnakirju ja laekumist 2020. aastal. Keskkonnakasutusest saadavad tulud on planeeritud vastavalt tegelikele laekumistele ja prognoositavale kaevandamistasude laekumisele seoses RB ja muude ehitustega.

Põhitegevuse kulude prognoos

2020.aasta eeldatav põhitegevuskulude maht on 6116,0 tuhat eurot. 2021. aasta eelarveks prognoosime põhitegevuskulusid kokku 6185,0 tuhat eurot s.o. 1,1% suurem eeldatavast täitmisest 2020. aastal. Arvestatud on lepingutest tulenevaid kohustusi ja tarbijahinnaindeksi mõju. Tööjõu- ja majanduskulude kasv on kavandatud minimaalne.

Investeeringute kavandamine

2020.aastal teostatavate investeeringute eeldatav täitmise maht peaks aasta lõpuks olema 1681,1 tuhat eurot. Toetudes prognoositud eelarve tulemile ja kapitalirendi tasumise kohustusele, saame eelseisvaks eelarvestrateegiaperioodiks kavandada järgmisi investeeringuid.

2021. aastaks on kavandatud investeeringuteks kokku koos põhivara sihtfinantseerimiseks antavate toetustega ning osaluste soetusega 3039,0 tuhat eurot, mille hulgas sisaldub ka investeeringute projektide toetus lähtuvalt Lisas 1 kirjeldatuna.

- Valla aasta ettevõtja(te) väljaselgitamine ja toetamine 5,0 tuhat eurot.
- Teede ja tänavate investeeringuteks on planeeritud 80,0 tuhat eurot.
- Pärnu, Kantsi ja Piiri tänava renoveerimine (transiittee projekt) 665,0 tuhat eurot (lisaks alltoodud kergliiklustee ja sadeveesüsteem).
- Kilingi-Nõmme-Tihemetsa kergliiklustee rajamine 110,0 tuhat eurot.
- Surju - Jaamaküla kergliiklustee rajamine (puuduvad osad) 20,0 tuhat eurot (projekteerimine).
- Pärnu tn sadeveesüsteemi ehitus 45,0 tuhat eurot.
- Valla bussijaamade ja -ootekodade uuendamine 6,0 tuhat eurot.
- Jäätmejaama rajamine 80,0 tuhat eurot.

- Valla paisjärvede korrastamine, ujumiskohtade puhastamine, ujumissildade taastamine 10,0 tuhat eurot.
- Maastikku ja keskkonda risustavate hoonete ja rajatiste lammutamine 30,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme sauna pesemis- ja leiliruumide remont 12,0 tuhat eurot.
- Tihemetsa avaliku saunateenuse tagamine 5,0 tuhat eurot.
- Tänavavalgustuse (ülekäiguradade, parklate jms valgustuse) kaasajastamine, sh külakeskused 25,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme Tervise- ja hoolduskeskuse renoveerimine, sh energiatõhususe parandamine 723,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme perearstide ja hoolduskeskuse ruumide renoveerimine 80,0 tuhat eurot.
- Surju tervisekeskuses perearstiteenuse kättesaadavuse tagamine 10,0 tuhat eurot.
- Laste mänguväljakute uuendamine 10,0 tuhat eurot.
- Tihemetsa spordi- ja huvikeskuse täiendavate funktsioonide väljatöötamine ja renoveerimine – sh ujula, spordikompleks 350,0 tuhat eurot.
- Pärnu tänav 62 hoone renoveerimine 55,0 tuhat eurot.
- Laululava rekonstrueerimine Kilingi-Nõmmes 25,0 tuhat eurot.
- Surju raamatukogu remont, IKT-vahendite kaasajastamine ja ruumide sisustuse uuendamine 10,0 tuhat eurot.
- Surju rahvamaja seinte ja katuse remont, lavaseadmete ja -kardinate uuendamine; ringide tööks vajalike seadmete soetamine 20,0 tuhat eurot.
- Ajalooliste ja kultuuriliste objektide (nt kirikud, kalmistud, mälestusmärgid) väärtustamine 5,0 tuhat eurot.
- Lauri Motokompleksi arendamine 5,0 tuhat eurot.
- Külaseltside ja muude valla MTÜ-de omaosaluse toetamine avalikuks kasutamiseks kavandatud laste mänguväljakute, skate-parkide, külamajade, külaplatside ja muude objektide rajamiseks 5,0 tuhat eurot.
- Rohe-virgustusala rajamine (tervise- ja suusarajad, välijõusaal ja tervisepark) 15,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi hoonete renoveerimine 50,0 tuhat eurot.
- Surju Kooli (põhikool + lasteaed) renoveerimine (sh välisfassaad, ruumide renoveerimine, seadmed, IKT) 16,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme lasteaia Kröll renoveerimine, sh mänguväljakud ja aiamaa ehitamine 20,0 tuhat eurot.
- Surju hooldekodu vana hoone renoveerimine (laiendamine) 70,0 tuhat eurot.
- Hajaasustuse programmi kaevude, teede jm. objektide sihtfinantseerimiseks koos maakonnast tuleva toetusega on planeeritud 100,0 tuhat eurot.
- Osaluste soetusena kajastuvad Tali, Veelikse, Tõlla, Jaamaküla, Metsaääre, Rabaküla ÜVK projektid ja ÜVK piirkondade renoveerimine ja laiendamine 377,0 tuhat eurot.

2022.aastasse on investeringuteks prognoositud kokku 1902,0 tuhat eurot.

- Vallavalitsuse hoone projekteerimine ja rekonstrueerimine 100,0 tuhat eurot.
- Valla aasta ettevõtja(te) väljaselgitamine ja toetamine 5,0 tuhat eurot.
- Muude ettevõtlike toetuste väljatöötamine ja rakendamine 5,0 tuhat eurot.
- Teedele on planeeritud investeringud 260,0 tuhande euro ulatuses.
- Valla bussijaamade ja -ootekodade uuendamine 6,0 tuhat eurot.
- Reiu jõeäärse piirkonna reoveekäitluse süsteemide ehitus 10,0 tuhat eurot.
- Jäätmejaama rajamine 80,0 tuhat eurot.

- Surju paisjärve (sh paisu) renoveerimine 120,0 tuhat eurot.
- Valla parkide ja haljasalade planeerimine ja ehitamine 10,0 tuhat eurot.
- Tihemetsa avaliku saunateenuse tagamine 10,0 tuhat eurot.
- Tänavavalgustuse (ülekäiguradade, parklate jms valgustuse) kaasajastamine, sh külakeskused 25,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme perearstide ja hoolduskeskuse ruumide renoveerimine 220,0 tuhat eurot.
- Tihemetsa spordi- ja huvikeskuse täiendavate funktsioonide väljatöötamine ja renoveerimine – sh ujula, spordikompleks 500,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme klubi renoveerimine, sh kaasaegse heli- ja valgustehnika paigaldamine, majaesise parkla korrastamine, sadevee süsteemi ehitus, tänavavalgustuse rajamine 45,0 tuhat eurot.
- Laulu- ja tantsulava renoveerimine Surju pargis 25,0 tuhat eurot.
- Ajalooliste ja kultuuriliste objektide (nt kirikud, kalmistud, mälestusmärgid) väärtustamine 5,0 tuhat eurot.
- Lauri Motokompleksi arendamine 5,0 tuhat eurot.
- Külaseltside ja muude valla MTÜ-de omaosaluse toetamine avalikuks kasutamiseks kavandatud laste mänguväljakute, skate-parkide, külamajade, külaplatside ja muude objektide rajamiseks 5,0 tuhat eurot.
- Rohe-virgestusalade rajamine (tervise- ja suusarajad, väljõusaal ja tervisepark) 25,0 tuhat eurot.
- Surju Kooli (põhikool + lasteaed) renoveerimine (sh ruumide renoveerimine, seadmed, IKT) 91,0 tuhat eurot.
- Surju Kooli staadioni renoveerimine 100,0 tuhat eurot.
- Sotsiaalkorteritele on planeeritud 40,0 tuhat eurot.
- Hajaasustusele on planeeritud koos riigipoolse toetusega 100,0 tuhat eurot.
- Osaluste soetus on seotud valla külade ÜVK projektidega 110,0 tuhat eurot.

2023. aasta investeeringuteks on planeeritud 1433,0 tuhat eurot.

- Turvakaamerate vajaduse väljaselgitamine ja paigaldamine 5,0 tuhat eurot.
- Pärnu 46 ärihoone rekonstrueerimine 30,0 tuhat eurot.
- Valla aasta ettevõtja(te) väljaselgitamine ja toetamine 5,0 tuhat eurot.
- Muude ettevõtjate toetuste väljatöötamine ja rakendamine 5,0 tuhat eurot.
- Teede investeeringuteks on planeeritud 250,0 tuhat eurot.
- Jaamaküla - Surju kool kergliiklustee rajamine 120,0 tuhat eurot.
- Saarde 100 tamme salu kõnnitee rajamine, pinkide paigaldus 5,0 tuhat eurot.
- Reiu jõeäärse piirkonna reoveekäitluse süsteemide ehitus 10,0 tuhat eurot.
- Valla parkide ja haljasalade planeerimine ja ehitamine 20,0 tuhat eurot.
- Maastikku ja keskkonda risustavate hoonete ja rajatiste lammutamine 30,0 tuhat eurot.
- Lavi paisjärve puhkeala arendus 10,0 tuhat eurot.
- Tänavavalgustuse (ülekäiguradade, parklate jms valgustuse) kaasajastamine, sh külakeskused 25,0 tuhat eurot.
- Laste mänguväljakute uuendamine 5,0 tuhat eurot.
- Surju noortetoa remont ja sisustamine 5,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme klubi renoveerimine, sh kaasaegse heli- ja valgustehnika paigaldamine; majaesise parkla korrastamine, sadevee süsteemi ehitus, tänavavalgustuse rajamine) 20,0 tuhat eurot.
- Tali Seltsimaja renoveerimine, sh katus 50,0 tuhat eurot.

- Surju raamatukogu remont, IKT-vahendite kaasajastamine ja ruumide sisustuse uuendamine 10,0 tuhat eurot.
- Surju rahvamaja seinte ja katuse remont, lavaseadmete ja -kardinate uuendamine; ringide tööks vajalike seadmete soetamine 20,0 tuhat eurot.
- Ajalooliste ja kultuuriliste objektide (nt kirikud, kalmistud, mälestusmärgid) väärtustamine 5,0 tuhat eurot.
- Lauri Motokompleksi arendamine 5,0 tuhat eurot.
- Külaseltside ja muude valla MTÜ-de omaosaluse toetamine avalikuks kasutamiseks kavandatud laste mänguväljakute, skate-parkide, külamajade, külaplatside ja muude objektide rajamiseks 5,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi hoonete renoveerimine 400,0 tuhat eurot.
- Surju Kooli (põhikool + lasteaed) renoveerimine (sh ruumide renoveerimine, seadmed, IKT) 143,0 tuhat eurot.
- Sotsiaalkorteritele on planeeritud 40,0 tuhat eurot.
- Hajaasustusele on planeeritud jätkuvalt koos riigipoolse toetusega 100,0 tuhat eurot.
- Osaluste soetus on seotud külade ÜVK projektidega 110,0 tuhat eurot.

2024. aastaks on planeeritud investeeringuid kokku 1393,0 tuhat eurot.

- Muude ettevõtluse toetuste väljatöötamine ja rakendamine 5,0 tuhat eurot.
- Teede investeeringuteks 415,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme keskväljaku projekteerimine ja ehitus 100,0 tuhat.
- Tänavavalgustuse (ülekäiguradade, parklate jms valgustuse) kaasajastamine, sh külakeskused 20,0 tuhat eurot.
- Allikukivi-Tihemetsa vahelise tänavavalgustuse rajamine kergliiklusteele 40,0 tuhat eurot.
- Pärnu tänav 62 hoone renoveerimine 45,0 tuhat eurot.
- Külaseltside ja muude valla MTÜ-de omaosaluse toetamine avalikuks kasutamiseks kavandatud laste mänguväljakute, skate-parkide, külamajade, külaplatside ja muude objektide rajamiseks 5,0 tuhat eurot.
- Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi hoonete renoveerimine 440,0 tuhat eurot.
- Surju Kooli (põhikool + lasteaed) renoveerimine (sh ruumide renoveerimine, seadmed, IKT) 53,0 tuhat eurot.
- Surju hooldekodu vana hoone renoveerimine 70,0 tuhat eurot.
- Hajaasustusele on planeeritud 100,0 tuhat eurot koos riigipoolse toetusega.
- Osaluste soetus on seotud külade ÜVK projektiga 100,0 tuhat eurot.

Eelpool kajastatud investeerimistegevusse on arvestatud ka kohustustelt makstavad intressikulud.

Laenukohustused

Strateegiaperioodi alguseks, aastaks 2021, on vallal laenu- ja kapitalirendikohustusi eeldatavalt kokku 1753,7 tuhat eurot.

Laenukohustused laenulepingute kaupa

Laenu andja	Lõpptähtaeg	Intressimäär	Alusvaluuta	Jääk 31.12.2020

SEB Pank	15.09.2022	6 kuu EURIBOR + 0,8%	EUR	421	18
SEB Pank	19.12.2023	6 kuu EURIBOR + 0,9%	EUR	578	139
SEB Pank	15.08.2025	6 kuu EURIBOR + 0,98%	EUR	510	234
SEB Pank	14.12.2028	6 kuu EURIBOR + 1,1%	EUR	966	1 000
Danske Bank	30.09.2021	6 kuu EURIBOR + 1,09%	EUR	904	11
Danske Bank	30.06.2022	6 kuu EURIBOR + 0,75%	EUR	550	32
Kokku				929	1 437

Vallale kapitalirenditingimustel liisitud mahtuniversaali rendikohustused moodustavad 15,8 tuhat eurot. Lepingujärgsed rendimaksud lõpevad juunis 2022. Intressimäär on 2,69% aastas.

Eelarvestrategia võlakohustustesse on prognoositud ka 2020. aastal planeeritud laenukohustus 300 tuhat eurot. Võlakohustustes kajastuvad ka saadud sihtfinantseerimised ja muud saadud kohustuste ettemaksud. 2020. aastal moodustab laenukohustuste tasumine kogu eelarvest 2,7%.

Et strateegias kajastatud investeeringuid teostada, on kogu strateegiaperioodil vajalik võtta uusi laenukohustusi summas 3,8 miljonit eurot.

Detailsem ülevaade lisas 2.1.

Sõltuvate üksuste finantstegevus ja prognoos

Saarde Kommunaal OÜ

Saarde valla veemajandusinvesteeringute elluviimiseks on planeeritud Valla ÜVK investeeringute koondtabelis kirjeldatud rahastusvajadus. Selle saamine sõltub eeskätt toetusprojektide esitamise edukusest SA-le KIK.

Valla vahendite kasutamine toimub omakapitali sissemaksena ettevõtte omakapitali, mis võimaldab hilisemat kapitali kulumist vee- ja kanalisatsioonitariifide kaudu. Saarde vallaelarvele langeb pikaajalises perspektiivis SA KIK toetusrahastuse kõrval põhiline roll veemajandusinvesteeringute omaosaluse rahastamisel, sh mitmed veemajanduse jaoks vajalikud investeeringuprojektid väljaspool ÜVK piirkonda pole praeguse korra kohaselt rahastatavad toetusvahenditest.

OÜ Saarde Kommunaal vahendid moodustuvad vee- ja kanalisatsiooniteenuste eest elanikelt ja ettevõtetelt saadavatest tariifituludest.

Kavandatud vallapoolne (oma)osalus ja muud eraldised aastatel 2020 – 2023 kajastuvad eelarvestrategia valla tabelis (tabel 2.1).

Kapitalirent on viieks aastaks. Kajastatud on ka busside kasutusrendid. Detailsem ülevaade lisas 2.2.

SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus

SA rahastus oleneb suuresti lepingust Eesti Haigekassaga. 2020.a. on rahastuse leping sõlmitud kuni 31.12.2020 .a.

SA Kilingi-Nõmme Tervise ja Hoolduskeskusele on antud 19.10.2017.a. õendushaigla tähtajatu tegevusluba L04179.

2020.a. on rahastatud haigekassa poolt 14 voodikohta. Maja mahutab maksimaalselt 65 voodikohta. Tasulisel hooldusel on voodipäeva maksumus 22€ , seega kuus 660-682 € , see on üks

madalamaid vabariigis. 2021.a. on kindlasti vaja hoolduskoha maksumust tõsta, tagamaks ka jõukohane omaosalus energiatõhususe suurprojekti.

Lõviosa omateenitud rahast kulub järgnevatelgi aastatel tööjõukuludele, kuna nõudmised hoolduse kvaliteedile kasvavad.

2021.a tegevus sõltub koroonaviirusega seotud piirangute ja maja energiatõhususe nõude täitmise projektist saadava raha liikumisest.

Laenusid ja liisinguid asutusel seni ei ole.

Finantsdistsipliin

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt on finantsdistsipliini tagamise meetmeteks kinni pidamine nõuetest põhitegevuse tulemile ja netovõlakoormuse ülemmääradele. Põhitegevuse tuleml on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga on null või positiivne.

Netovõlakoormus on võlakohustuste ja likviidsete varade vahe. Võlakohustused on meil praegu kapitalirendikohustused ja kasutusrendikohustused. Likviidsed varad on raha ja pangakontodel olevad vahendid. Netovõlakoormus aruandeaasta lõpul võib ulatuda lõppenud aruandeaasta kuuekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui kuuekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on väiksem kui 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60%ni vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Kogu arvestusüksuse põhitegevuse tuleml on strateegiaperioodil positiivne. Eelarvetuleml (põhitegevustuleml + investeerimistegevus) on aastatel 2021 – 2024 negatiivne, mille põhjustab investeeringute suurem maht vabade likviidsete vahendite arvelt. Netovõlakoormus jääb kogu strateegiaperioodil seadusega lubatud piiridesse.

Detailsem ülevaade lisades 2.1 ja 2.3.

Lisa 2.1 Strateogia vorm vallavalitsus

Saarde Vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	6 831 207	6 963 656	6 670 600	6 801 600	6 956 700	7 167 000
Maksutulud	3 678 810	3 694 500	3 755 600	3 806 600	3 856 700	3 977 000
sh tulumaks	3 275 041	3 290 000	3 350 000	3 400 000	3 450 000	3 570 000
sh maamaks	402 734	404 000	405 000	406 000	406 000	406 000
sh muud maksutulud	1 035	500	600	600	700	1 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	532 178	522 000	530 000	550 000	580 000	620 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	2 368 335	2 723 156	2 360 000	2 415 000	2 490 000	2 540 000
sh tasandusfond	472 332	572 341	630 000	680 000	750 000	800 000
sh toetusfond	1 784 063	2 063 406	1 660 000	1 660 000	1 660 000	1 660 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	111 940	87 409	70 000	75 000	80 000	80 000

Muud tegevustulud	251 883	24 000	25 000	30 000	30 000	30 000
Põhitegevuse kulud kokku	6 122 702	6 116 000	6 185 000	6 325 000	6 400 000	6 500 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	403 195	406 000	410 000	430 000	435 000	435 000
Muud tegevuskulud	5 719 507	5 710 000	5 775 000	5 895 000	5 965 000	6 065 000
sh personalikulud	3 613 123	3 800 000	3 830 000	3 900 000	3 950 000	4 000 000
sh majandamiskulud	2 103 806	1 880 000	1 930 000	1 980 000	2 000 000	2 050 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud		11 989	10 904	10 904	10 904	7 117
sh muud kulud	2 578	30 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Põhitegevuse tulem	708 504	847 656	485 600	476 600	556 700	667 000
Investeermistegevus kokku	-574 415	-1 218 020	-1 685 220	-1 385 020	-1 027 020	-1 069 420
Põhivara müük (+)	106 589	35 000	100 000	50 000	50 000	30 000
Põhivara soetus (-)	-764 809	-1 278 300	-2 562 000	-1 692 000	-1 223 000	-1 193 000
sh projektide omaosalus	-486 774	-920 500	-1 338 000	-1 249 000	-886 000	-930 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	278 035	445 800	1 274 000	493 000	387 000	313 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-154 108	-195 178	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-22 210	-207 642	-377 000	-110 000	-110 000	-100 000
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	113	100	80	80	80	80
Finantskulud (-)	-18 025	-17 800	-20 300	-26 100	-31 100	-19 500
Eelarve tulem	134 090	-370 364	-1 199 620	-908 420	-470 320	-402 420
Finantseerimistegevus	-214 382	84 580	741 300	983 600	420 500	337 000
Kohustiste võtmine (+)	1 137 000	300 000	1 000 000	1 300 000	800 000	700 000
Kohustiste tasumine (-)	-1 351 382	-215 420	-258 700	-316 400	-379 500	-363 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-67 391	-285 784	-458 320	75 180	-49 820	-65 420
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	12 902	0	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	815 077	529 293	70 973	146 153	96 333	30 913
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	1 792 897	2 206 641	2 531 952	3 504 648	3 914 244	4 244 127
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksud (kontogrupp 2038)	126 654	455 818	39 829	28 925	18 021	10 904
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäär	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	977 820	1 677 348	2 460 979	3 358 495	3 817 911	4 213 214
Netovõlakoormus (%)	14,3%	24,1%	36,9%	49,4%	54,9%	58,8%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	4 251 027	6 963 656	5 336 480	4 080 960	4 174 020	4 300 200
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	62,2%	100,0%	80,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	3 273 207	5 286 308	2 875 501	722 465	356 109	86 986
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0

Kohustiste võtmise kontroll

FALSE

OK

OK

OK

OK

OK

Põhitegevuse tulude muutus	-	2%	-4%	2%	2%	3%
Põhitegevuse kulude muutus	-	0%	1%	2%	1%	2%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,12	1,14	1,08	1,08	1,09	1,10

Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	8 400	10 000	0	100 000	5 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	8 400	10 000		100 000	5 000	
02 Riigikaitse		0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
03 Avalik kord ja julgeolek	0	5 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		5 000				
04 Majandus	250 533	305 800	931 000	276 000	415 000	520 000
<i>sh toetuse arvelt</i>			404 000		60 000	60 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	250 533	305 800	527 000	276 000	355 000	460 000
05 Keskkonnakaitse	74 251	42 800	120 000	220 000	70 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		7 800	60 000	85 000	30 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	74 251	35 000	60 000	135 000	40 000	
06 Elamu- ja konnaalmajandus	42 258	57 500	42 000	35 000	25 000	60 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		25 000		15 000	15 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	42 258	32 500	42 000	20 000	10 000	60 000
07 Tervishoid	25 800	265 000	813 000	220 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		155 000	500 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	25 800	110 000	313 000	220 000		
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	493 885	347 000	500 000	610 000	125 000	50 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		170 000	257 000	290 000	19 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	493 885	177 000	243 000	320 000	106 000	50 000
09 Haridus	167 683	238 700	86 000	191 000	543 000	493 000
<i>sh toetuse arvelt</i>			3 000	43 000	203 000	203 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	167 683	238 700	83 000	148 000	340 000	290 000
10 Sotsiaalne kaitse	0	6 500	70 000	40 000	40 000	70 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				10 000	10 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		6 500	70 000	30 000	30 000	70 000
KÕIK KOKKU	1 062 810	1 278 300	2 562 000	1 692 000	1 223 000	1 193 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	357 800	1 224 000	443 000	337 000	263 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 062 810	920 500	1 338 000	1 249 000	886 000	930 000
Põhivara soetuse kontroll		0	0	0	0	0
Suuremad investeeringud nimeliselt	siin võib näidata ka art 4502 alt tehtavad investeeringud					
Hajaasustus		100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		50 000	50 000	50 000	50 000	50 000

Lisa 2.2 Strateegia vorm sõltuv üksus

	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Saarde Kommunaal OÜ						
Põhitegevuse tulud kokku (+)	674 330	675 000	675 000	675 000	675 000	680 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	370 933	370 000	370 000	370 000	370 000	370 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt	6 324	6 400	6 400	6 400	6 400	6 400
Põhitegevuse kulud kokku (+)	638 356	706 512	650 000	650 000	650 000	650 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	2 277	6 520	6 400	3 000		
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega						
<i>sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)</i>	17 139	17 341	17 341	17 341	17 341	17 341
Põhitegevustulem	35 974	-31 512	25 000	25 000	25 000	30 000
Investeermistegevus kokku (+/-)	-48 791	-9 105				
Eelarve tulem	-12 817	-40 617	25 000	25 000	25 000	30 000
Finantseerimistegevus (-/+)	-24 606	-20 870	-14 431	-13 658	-35 407	
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-37 423	-61 487	10 569	11 342	-10 407	30 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	0					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	125 487	64 000	74 569	85 911	75 504	105 504
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	84 366	63 496	49 065	35 407	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SA Kilingi-Nõmme Tervise - ja Hoolduskeskus						
Põhitegevuse tulud kokku (+)	877 761	770 000	770 000	780 000	782 000	785 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	51 197	35 000	37 000	35 000	35 000	35 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	813 793	768 000	775 000	782 000	782 000	785 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	30					
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega	6 324	6 400	6 400	6 400	6 400	6 400
<i>sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)</i>						

Põhitegevustulem	63 968	2 000	-5 000	-2 000	0	0
Investeeringustegevus kokku (+/-)						
Eelarve tulem	63 968	2 000	-5 000	-2 000	0	0
Finantseerimistegevus (-/+)	0					
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	63 968	2 000	-5 000	-2 000		
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	162 935	164 935	159 935	157 935	157 935	157 935
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga		0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Lisa 2.3 Strateegia vorm arvestusüksus

	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Saarde valla konsolideerimisüksus						
Põhitegevuse tulud kokku	7 952 537	7 990 736	7 695 800	7 842 200	8 002 300	8 220 600
Põhitegevuse kulud kokku	7 144 090	7 172 592	7 190 200	7 342 600	7 420 600	7 523 600
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	17 139	29 330	28 245	28 245	28 245	24 458
Põhitegevustulem	808 446	818 144	505 600	499 600	581 700	697 000
Investeeringustegevus kokku	-623 206	-1 227 125	-1 685 220	-1 385 020	-1 027 020	-1 069 420
Eelarve tulem	185 241	-408 981	-1 179 620	-885 420	-445 320	-372 420
Finantseerimistegevus	-238 988	63 710	726 869	969 942	385 093	337 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-40 846	-345 271	-452 751	84 522	-60 227	-35 420
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	12 902	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 103 499	758 228	305 477	389 999	329 772	294 352
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	1 877 263	2 270 137	2 581 017	3 540 055	3 914 244	4 244 127
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	773 764	1 511 909	2 275 540	3 150 056	3 584 472	3 949 775
Netovõlakoormus (%)	9,7%	18,9%	29,6%	40,2%	44,8%	48,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	4 953 513	7 990 736	6 156 640	4 705 320	4 801 380	4 932 360
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	62,3%	100,0%	80,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	4 179 749	6 478 827	3 881 100	1 555 264	1 216 908	982 585

